

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik Postbus 2235 6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Ton Breuls	Voorzitter	00-3212454059	<i>tbreuls@skynet.be</i>
Joep Orbons	Secretaris	043-361 87 93	<i>jorbons@xs4all.nl</i>
Norbert Hensing	Bestuurslid	043-326 41 14	<i>n.hensing@wxs.nl</i>
Rik Bastiaens,	Bestuurslid	043-362 04 02	<i>rikb@home.nl</i>

E-mail SOK:

sok@nhgl.org

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica".

Bestuur Stichting ir D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter	043 - 361 87 93	<i>jorbons@xs4all.nl</i>
Desirée Schoenmakers	Secretaris	043 - 321 65 06	<i>d.schoenmakers@wanadoo.nl</i>
Pierre Hardy	Penningmeester	043 - 363 75 91	<i>pfg.hardy@hetnet.nl</i>
Wilfred Schoenmakers	Bestuurslid	043 - 344 07 41	<i>W.Schoenmakers@mw.unimaas.nl</i>

E-mail Stichting ir. D.C. van Schaik:

vanschaikstichting@nhgl.org

Technische commissie Stichting ir D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Plateauweg 7, 6212 EA Maastricht, Telefoon:043 - 3218473

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, Telefoon: 00 - 3212454059

Redactie SOK-INFO:

Fons Leunissen, Wijnbesstraat 105, 6543 TL Nijmegen, Telefoon: 024 - 3781820
E-mail: sok-info@planet.nl

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.
De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september, en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.
Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-INFO.

Voorpagina: "St. Pietersberg" door A. Schaepkens.

Oproepen van en naar SOK-leden

Nieuwe leden

Ger Beckers, Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht, Tel: 043-3670857,
e-mail: guido.beckers@home.nl

Johan Willems, Maastrichtersteenweg 282, B-3700 Tongeren, Tel: 012 - 261988

Herbert Zwick, Starenweg 13D, 41379 Bruggen, Duitsland, Tel: 0049 2163 6703

Adreswijzigingen

Berno Huls (0994) is per 1 maart verhuisd, zijn nieuwe adres is:
Pastoor Raemaekerstraat 29 Bus 11, B 3600 Genk

Michel Nix, Manshaag 44, 6228 EP Maastricht, tel: 043-3616620

Nieuw e-mailadres

Peter Jennekens: p.e.e.jennekens@freeler.nl.

Sok-ledenavond

Vrijdag 10 mei is er weer ledenavond in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.
De aanvang is, zoals gebruikelijk, om 19.30.

- Het bestuur heeft hard gewerkt aan het IKL-plan en wil tijdens deze ledenavond de gewijzigde versie voorleggen aan de leden. Natuurlijk zal er daarna uitgebreid gelegenheid zijn om vragen te stellen en kritiek te leveren. Voor het bestuur is het van essentieel belang om te weten of er voldoende draagvlak is voor deze nieuwe versie van Het Plan en daarom worden alle leden hierbij nog eens dringend verzocht om deze belangrijke discussie-avond bij te wonen.
- In het kader van het 25-jarig jublieum van de SOK heeft het bestuur een aantal extra-atjes in petto. Zo zullen er kledingstukken worden uitgebracht met een geborduurd SOK-logo en groevengerelateerde opdrukken. Norbert Hensing zal hiervan tijdens de ledenavond voorbeelden tonen en dan worden jullie ook in de gelegenheid gesteld om de eerste bestellingen te doen. Alles zal jullie tegen kostprijs worden geleverd, maar er wordt alleen besteld als er van te voren betaald is dus neem genoeg centjes mee!. Naast t-shirts, polo-shirts, truien en petten zijn er nog diverse andere mogelijkheden. Norbert Hensing zal daarover graag informatie verstrekken.
- Na afloop is er natuurlijk gelegenheid om in het museumcafé de door de discussie verhitte gemoederen af te koelen met een smakelijke verfrissing.

Beheerder voor kaartenkast gezocht

De SOK heeft een mooie kaartenkast met daarin plattegronden van groeven gekregen van Jaques Diederens. De kast staat nu tijdelijk in het materiaalhok van de Van Schaikstichting. Wie heeft er plaats voor dit bergmeubel (van 155 centimeter lang, 65 centimeter breed en 106 centimeter hoog), en wil de daarin aanwezige kaartencollectie voor de SOK te beheren? Wordt desgewenst aan huis bezorgd! Inlichtingen bij het bestuur.

Excursies in de Brakkeberg

Alvast noteren in de agenda's:

- De Stichting Het Limburgs Landschap organiseert op zaterdag 7 september 2002 een vleermuizenexcursie bij de Brakkeberg. De excursie start om 19.00 uur en wordt verzorgd door SOK-lid Chris Steegmans. Duur van de excursie is ruim 2 uur; verzamelplaats is Hostellerie- Grand Café Brakke Berg, Wolfdriesweg 10 in Berg en Terblijt. De excursie is gratis.
- De Stichting Het Limburgs Landschap organiseert op zaterdag 5 oktober 2002 een geologie-excursie bij de Brakkeberg. De excursie start om 10.30 uur en wordt verzorgd door SOK-lid Chris Steegmans. Duur van de excursie is ongeveer 2 uur; verzamelplaats is Hostellerie-Grand Café Brakke Berg, Wolfdriesweg 10 in Berg en Terblijt. De excursie is gratis.

In Memoriam Ber Notermans

Op 31 januari 2002 is Ber Notermans van ons heengegaan in de leeftijd van 87 jaar. Hij was een hardwerkend man, die jarenlang de kost heeft verdiend met blokbreken in de Geulhemergroeve. Ber was de broer van de bekende blokbreker Lei Notermans, die op 3 november 1997 is overleden. Samen met hun vader, Ber sr., hebben de beide broers verschillende jaren gewerkt in de groeven van Sibbe, in de Roothergroeve, de Barakkenberg, de Bonsdalgroeve en de Geulhemergroeve. De laatstgenoemde werd zo'n beetje "hun berg". In 1931 hebben ze daar veel blokken gebroken voor de bouw van de kerk van Berg en Terblijt. Het waren mannen van de oude generatie, die hun zware handwerk nog deden met de stootbeitel en de mergelzaag.

Een van de laatste blokbrekers is van ons heengegaan.....

Jacques Maes.

In memoriam Wiel Vroomen

De bijgaande rouwadvertentie is uit "de Limburger" van 2 maart 2002. Wiel vroomen was lid van de SOK en lange tijd gids in de Fluwelengroeve. Er zal ter nagedachtenis een plaquette worden aangebracht in de groeve.

Oproep aan speurders.

Het Natuurhistorisch Genootschap zal in het weekend van 31 mei t/m 2 juni 2002 haar tweede inventarisatie-weekend organiseren, ditmaal in Zuid-Limburg. Verspreid langs de Geul en in het Gerendal worden onder meer de volgende terreinen van Natuurmonumenten bezocht: het Oombos, het Leunderbos, het Biesbos en de bossen bij Schaelsberg. Tijdens dat weekend zullen de studiegroepen van het Genootschap hun kunnen inzetten om zoveel mogelijk over deze gebieden te weten te komen. De verzamelde gegevens zullen in het maandblad worden gepubliceerd. De oplettende lezer heeft vast gezien dat er ook een paar percelen bij zijn waar kalksteengroeven te vinden zijn. Joep Orbons is momenteel samen met de organisatie van dit weekend aan het bekijken op welke manier wij als SOK op het vlak van de groeven ook een bijdrage kunnen leveren aan dit weekend. Voor meer informatie, zie het volgende maandblad van het NHGL.

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden bij Joep Orbons of bij het bureau van het Natuurhistorisch Genootschap, tel. 0475-386470 of e-mail: bureau@nhgl.org.

GVL doet aftrap voor samenwerking met SOK

De bestuursleden van de SOK en van de Nederlandse Geologische Vereniging afdeling Limburg (GVL) hebben al eerder de intentie uitgesproken om meer met elkaar te gaan samenwerken. Hierbij wordt dan in eerste instantie gedacht aan de uitwisseling van kennis over Krijt en het inschakelen van de geologen voor begeleiding van onze onderzoeken in de groeven. Het Bestuur van GVL biedt nu aan om de aftrap te doen. Als een soort aperitief voor ons jubileumjaar wil de GVL één van haar ledenbijeenkomsten wijden aan het thema "Krijt, wat is dat nu eigenlijk". Alle SOK-leden zijn hiervoor van harte uitgenodigd. Onderwerpen die aan de orde zouden kunnen komen zijn:

Hoe is het materiaal krijt (mergel) ontstaan? Waar vind je het en waarom? Hoe zag de wereld er uit in de Krijtperiode? Wat is de samenstelling? Waar komen al die verschillende kleuren vandaan? Wat kun je er allemaal in vinden (fossielen)? Waarom is het soms zo hard? Hoe oud is het en hoe weten we dat? Welke lagen zijn er? Wat is vuursteen en hoe ontstaat die? Scheuren en breuken, hoe zijn die ontstaan? Wat kun je nog meer zien aan zo'n krijtwand? Wat is de betekenis van Krijt voor de geologische wetenschap en voor het groevenonderzoek? Hoe zit het met het grondwater in mergel? Enzovoort., enzovoort.

Wiel Schins, de voorzitter van de GVL, heeft ons gevraagd om een uitbreiding van deze lijst, om onze "speciale wensen". Het Bestuur van GVL wil deze avond aanbieden aan de SOK, maar natuurlijk zijn ook de eigen GVL-leden, met name de nieuwelingen die nog niet zo veel van Krijt weten, van harte welkom. Gedacht wordt aan een aantal korte presentaties, door verschillende sprekers. En omdat de avond in het teken staat van het 25-jarig jubileum van SOK zal het feestelijke tintje zeker niet ontbreken. De avond wordt gehouden te Valkenburg in het Streekmuseum, de vergaderplaats van de GVL en de plek waar de eigen geologische verzameling van de GVL in een grote zaal is tentoongesteld. Uiteraard kan deze geologiezaal, onder deskundige begeleiding, worden bezocht.

Noteer dus alvast in de agenda's: 11 juni 19.30 Streekmuseum Valkenburg, ingang Walravenstraat. Het is te hopen dat velen van ons in zullen gaan op dit sympathieke initiatief van het GVL!!

Lampenverzamelaar

Wim van der Velden is geen SOK-lid of bergloper, maar wel een fervent verzamelaar van oude gas- en petroleumlampen, waaronder natuurlijk de Petromax. Hij is lid van The International Guild of Lamp Researchers en op dit moment een boek aan het schrijven over Ehrich & Graetz. Het lijkt hem leuk om in contact te komen met SOK-leden die interesse hebben in oude lampen. Hij wil graag informatie uitwisselen en is zelf momenteel op zoek naar gegevens over de Petromaxen die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden gemaakt. Hij ruilt ook lampen en wellicht kunnen sommige SOK-leden hier hun voordeel mee doen en bij hem juist die ene lamp vinden die ze al jaren zoeken....

Website Wim van der Velde : <http://home.wxs.nl/~velde190/lampennl.html>

Wim van der Velden, Schoonenburg 140, 6741 GE EDE,
0318 - 621779, wim.ve@wxs.nl

Redactioneel

De volgende SOK-INFO is nummer100! We zullen dat feestelijk herdenken door er een fraai uitgevoerd "collectorsitem" van te maken dat in juli bij de leden in de bus zal vallen. Hoewel niet zo spectaculair, is het uitkomen van deze SOK-INFO 99 echter ook een heugelijk feit. Het is namelijk de tiende INFO die door deze redactie werd samengesteld, aan-

gezien wij deze taak vanaf INFO 90 op ons namen. En als het aan ons ligt, blijven we dit liefdewerk nog een hele poos doen, want het is een dankbare, leuke bezigheid en we zien het als een uitdaging om alle mogelijkheden van dit blad optimaal te gaan benutten.

De afgelopen periode hebben we vooral de "voor de leden, door de leden" -functie van De INFO gestimuleerd en op dat gebied is er zeker vooruitgang geboekt. (Hoewel het wat ons betreft natuurlijk altijd nog beter kan!) Om het juiste evenwicht in het blad te behouden, werd het echter tijd om nu ook de "organisatorische informatie"-functie van de INFO te gaan versterken. Daarom zijn er nu twee vaste rubrieken aan INFO toegevoegd: "Bestuursnieuws" en "Verslag van de Ledenavond".

Met de rubriek "Bestuursnieuws" zijn we eigenlijk weer helemaal terug bij de oorspronkelijke opzet van de SOK-INFO, want die begon immers in 1984 als nieuwsbrief van het bestuur. In de latere INFO's, toen de SOK goed op de rails stond, werd er nog maar incidenteel bestuursnieuws gepubliceerd. Mede gezien de vele belangrijke nieuwe ontwikkelingen die nu op ons af komen, bijvoorbeeld op het gebied van bescherming en beheer van groeven, en het steeds gecompliceerder worden van onze organisatie en de omgeving waarin die moet opereren, leek het ons zeer gewenst om weer meer aandacht te gaan besteden aan de oorspronkelijke functie van de SOK-INFO. We willen daarom de leden in het vervolg door middel een vaste rubriek op de hoogte houden van wat voor kwesties er aan de orde zijn binnen het bestuur. Want het bestuur wil de leden zo veel mogelijk in de gelegenheid stellen om hun mening te vormen (en te uiten) over deze kwesties, zodat het verzekerd kan zijn van een breed draagvlak voor hun uiteindelijke beslissingen. Om te zorgen dat de continuïteit van deze rubriek wordt gewaarborgd, heeft nieuwe bestuurslid Erik Honée de taak van "persofficier" op zich genomen. Hij zal voor ons de lange bestuursvergaderingen trachten samen te vatten in enkele kernachtige alinea's.

De andere nieuwe vaste rubriek is het "Verslag van de ledenavond". Ook dit is in feite een oude bekende, die onder het redacteurschap van Jacquo Silvertant werd geïntroduceerd, maar daarna langzamerhand op de achtergrond geraakte ten gunste van allerlei nieuwe rubrieken. Wij hebben dit nuttige item nu opnieuw ingevoerd om de leden, die niet op de ledenavond aanwezig waren, op de hoogte te stellen van de belangrijkste (organisatorische) zaken die besproken werden en van welke interessante presentaties ze jammer genoeg gemist hebben. Ook voor de leden die wél de ledenavond bezochten, kan zo'n verslag nuttig zijn, bijvoorbeeld om het geheugen weer wat op te frissen. (Er liggen immers gewoonlijk twee - en zelfs eenmaal per jaar vier - maanden tussen de ledenavonden) Omdat het op de vorige ledenavond opeens akelig stil werd in het zaaltje van het NHM, toen onze voorzitter vroeg of er vrijwilligers waren om de nieuwe rubriek bij te houden, heeft Rob Heckers, de onvolprezen grafisch vormgever van onze SOK-INFO, zich ten slotte maar opgeofferd.

Bestuur en redactie waarderen het zeer dat Erik en Rob bereid zijn om deze taken, waar kennelijk niemand anders zich aan wilde wagen, te gaan vervullen voor het nut van het (SOK-)algemeen. Chapeau, heren!

De redactie

Bij de voorplaat

De afbeelding op de voorkant van deze INFO werd ons gestuurd door Peter Houben. De originele ets is ongeveer net zo groot als de kopie op de voorpagina en werd vervaardigd door de op 23 juni 1815 aan het Vrijthof geboren Joannis Christianus Anthonius Alexander Schaepekens, oftewel in gewoon Maastrichts "Sander Sjäöpkes". Na het atheneum volgde Sander achtereenvolgens, de Maastrichtse Stadstekenschool, de Academie van Antwerpen en de Academie van Brussel. Zijn vijf jaar oudere broer Theodoor, die ook een bekende Maastrichtse schilder werd, had overigens dat zelfde traject al enkele jaren eerder doorlo-

pen. Sander was van 1844 tot 1866 directeur van de Stadstekenschool. Zijn levenswerk echter was het vereeuwigen van hoe Maastricht er in zijn tijd uitzag en hij legde daarbij bewust talloze met sloop bedreigde monumenten vast voor het nageslacht, bijvoorbeeld de oude stadspoorten. Hij maakte etsen, olieverfschilderijen en aquarellen, maar vooral zijn litho's (steendrukken) werden erg bekend en prijken ook nu nog in menig Maastrichtse huiskamer. En hier blijkt ook meteen het grote voordeel van de litho: een schilderij is eenmalig, maar een litho kan in een oplage van honderden verschijnen. De bij dit drukprocédé gebruikte steen is overigens "Solnhofener Schiefer", een soort kalksteen.

Het etsje op de voorpagina werd rond 1860 vervaardigd en het zou een ingang van de Sint Pietersberg voorstellen. Wij vermoeden echter dat deze tekening in de bouwvallen van gangenstelsel Noord, in de richting van Fort Sint Pieter, werd gemaakt, want het kolossale mergelblok op de achtergrond deed ons aan de Gothard denken. We zijn de vermeende plek eens gaan bekijken en ons vermoeden bleek juist te zijn. Alleen is de tekening door het drukprocédé in spiegelbeeld komen te staan .

De redactie

Verslag ledenavond 11 maart

De bijeenkomst begon zoals gebruikelijk om half acht en er waren een 50-tal personen aanwezig. Na een kort welkomstwoord door voorzitter Ton Breuls kwamen de wisselingen binnen het bestuur aan bod. Ton verantwoordde namens het bestuur de aanstelling van de nieuwe bestuursleden Norbert Hensing en Rick Valkenburg. Er waren geen tijdrovende officiële verkiezingen geweest, omdat het toch niet storm loopt van de kandidaten voor bestuursfuncties en daarbij hadden Rick en Norbert al een goede "staat van dienst" als actieve SOK-leden. Natuurlijk werd het aftredend bestuurslid Joh Caris niet vergeten. Hij werd hartelijk bedankt voor zijn inzet en mocht een stevig applaus in ontvangst nemen. Aanknopen bij deze bestuurswisselingen, beloofde onze voorzitter de aanwezige studiegenoten dat het bestuur in de toekomst via de SOK-INFO meer informatie zal verstrekken over wat er op de bestuursvergaderingen besproken is en over alle belangrijke kwesties die zich verder nog voordoen. Om die belofte ook daadwerkelijk te verwezenlijken, zal er binnen het bestuur een soort "persagent" worden aangesteld. Daarop aansluitend vroeg Ton of er ook iemand bereid was om elke keer een verslag te schrijven van de hedenavond en heeft ondergetekende zich beschikbaar gesteld voor deze taak.

Fons Leunissen kreeg complimenten voor de inspirerende e-mail die hij aan Ton stuurde en voor zijn inzet voor de SOK-INFO. Ton vertelde dat iemand pasgeleden plagerig tegen hem gezegd had, dat hij tegenwoordig de SOK-INFO leuker vond dan de SOK-Mededelingen. Dit verhaal werd natuurlijk op de typische Ton-Breuls-maniër gebracht, tot grote hilariteit van de aanwezigen. (Voor de enkeling die het nog niet weet: Ton is naast voorzitter ook de redacteur van de SOK-mededelingen!).

Verder kwam Ton met een alarmerend verhaal over Ternaaien-beneden. Er schijnt een groepje mensen te zijn, dat deze groeve aan het opruimen is. Dat is natuurlijk een prima initiatief, ware het niet dat ze ook bezig zijn om recente opschriften en graffiti te verwijderen. Dat ze hierdoor oude opschriften kunnen beschadigen, beseffen ze wellicht niet. Het is trouwens erg moeilijk te bepalen wat je mag weghalen en wat niet, want waar leg je de grens? Om verdere beschadiging van opschriften te voorkomen, wil het SOK-bestuur nu graag te weten komen wie die goed bedoelende poetsers zijn, zodat die tot meer voorzichtigheid kunnen worden gemaand. Dus als iemand die mensen kent.....

Als laatste kwam de stand van zaken betreffende de voorbereidingen van de activiteiten voor ons 25-jarig jubileum aan bod. Een van die activiteiten zal een grote opruimactie in de Caestertgroeve zijn en Ton ging daar wat dieper op in: In de groeve wordt het een steeds grotere puinhoop door allerlei illegale feesten. De politie is praktisch machteloos

doordat de groeve een Vlaams en een Waals gedeelte heeft. De ingang ligt op Waals gebied, maar dat is het kleinste deel van de groeve dus de Waalse politie mag niet erg ver de grot in. Het Vlaams gebied is het grootste en men overweegt nu om de in Vlaams territorium gelegen oude ingang bij het voetbalveld weer te openen, zodat er van daaruit een eind kan worden gemaakt aan de illegale feesten. Dit zijn echter slechts plannen en onder-tussen wordt het in de groeve een steeds grotere bende. Daarom zal de SOK, in het kader van de jubileumactiviteiten met zo veel mogelijk vrijwilligers uit de SOK de groeve gaan opruimen. Aangezien het Nederlanders zijn die al die rommel in de groeve achterlaten, is het een prima gebaar als ook Nederlanders de zaak opruimen. Dit zal dan in België weer wat goodwill opleveren voor de SOK. Burgemeester Peumans van Riemst, die de groeven en de SOK een warm hart toedraagt, heeft zelfs beloofd een handje te komen helpen.

Tot zover de bestuursmededelingen van Ton. Joep Orbons gaf daarna een korte uiteenzet-ting over de nieuwste ontwikkelingen rond "Het Plan". In een notendop kwam het er op neer dat het SOK-bestuur en het bestuur van de Stichting ir D.C. van Schaik zich de kritiek van de leden op dit plan ter harte hebben genomen en die zullen verwerken in een nieuw concept, dat te zijner tijd opnieuw ter discussie zal worden voorgelegd .

En als klap op de vuurpijl: Dan denk je, met de groevenlijst van Van Wijngaarden in het achterhoofd, alle groeven wel gezien te hebben, maar dan presenteert Ton Breuls doodleuk een nieuwe, kortgeleden in Valkenburg ontdekte groeve. Het is nu niet direct een groeve waar je een rugzak vol met proviand voor nodig hebt om het hele gangenstelsel te door-kruisen, maar toch zat menig aanwezige op het puntje van z'n stoel tijdens Ton's diapre-sentatie. Ton heeft beloofd dat er over deze groeve een artikel zal verschijnen in de SOK-Mededelingen.

Zoals gebruikelijk werd de avond besloten in het Museumcafé waar we het nieuwe bier, "Bèrke" (Saturator) konden proeven. Er werd door sommigen zelfs een complete studie van gemaakt. Kortom, het was weer een zeer gezellige SOK-ledenavond. En tsja, heren (en dames), zoals jullie zien, kan zelfs ik een stuk voor de SOK-INFO schrijven.....dus wie volgt?

Rob Heckers

Verdwenen rotswoning vastgelegd in kunstwerk

De bijgaande afbeelding van een rotswoning te Geulhem is een zogenaamde "atelierdruk", vervaardigd door de in Meerssen geboren kunstenaar Charles Eyck. Hij heeft daartoe een ansichtkaart uitvergroot, zestig maal gekopieerd en bewerkt met inkt zodat het onderwerp er precies zo kwam uit te zien als hij het nog in zijn herinnering had. Wanneer deze druk-ken gemaakt zijn, is mij onbekend. Op praktisch alle bewerkingen schreef de kunstenaar een tekst in de linker bovenhoek en op de druk die in mijn bezit is staat: *"Rotswonigen te Geulhem, door de mergelindustrie gesloopt. Na een half jaar hield die industrie met haar werkzaamheden op omdat de kwaliteit van de kalk een fiasco was. Daarmee verdween een interessant historisch cultuur monument. In de rotswoning was 'n snoepwinkeltje waar ik bij de grootouders van Lei Molin nog snoep heb gekocht (in 1905). Eyck."*

Peter Houben.

(Noot van de redactie: Deze grotwoning werd in 1912 verlaten door de bewoners, maar nog tot 1920 overdag bewoond als attractie voor de toeristen. Daarna werd de voorgevel gesloopt en stond het hol leeg. In de eerste drie maanden van 1938 werd de rotswand met explosieven opgeblazen en afgegraven. Dit leidde tot veel protesten tegen de ontzetting van het landschap en mede daarom werd de mergelwinning op die plek gestaakt.)

Bestuursnieuws: verslag van de bestuursvergadering van 3 april 2002

De vergaderingen vinden beurtelings bij een van de bestuursleden thuis plaats. Ditmaal was het mijn beurt om de tafel in de woonkamer op te ruimen, waarmee ik mijn vrouw (eindelijk) een groot plezier deed. Toen iedereen ten langen leste gearriveerd was (in Meerssen is kun je blijkbaar ook verdwalen), zijn we meteen van start gegaan. De volgende punten werden besproken:

- Groevenkalender: We hebben de jubileumjaar-kalender besproken. Het is een mooi initiatief, een kalender met groevenfoto's, maar Ton Breuls moet nog informeren wat het uiteindelijk gaat kosten om die te laten maken, voordat er een besluit genomen wordt. Het gaat om een zeer beperkte oplage (alleen voor de SOK) en dat is duur, zodat er een subsidie van de SOK vereist is en bovendien wil de auteur er een paar franc aan verdienen.
- 25 jaar SOK: Er staan een paar hele leuke activiteiten op het programma, die zich onder andere zullen afspelen in de Barakkenberg, de Lacroixberg, en de Caestertgroeve. Verder zullen er workshops blokbreken, paleografie en vleermuizen herkennen worden gegeven. Er zijn nog talloze andere ondergrondse aangelegenheden, waarover jullie te zijner tijd nog meer zullen horen, want we hebben een agenda gemaakt van deze activiteiten. Dus houdt de SOK-INFO's in de gaten en maak je borst maar vast nat.
- Het IKL-plan: Een zware kluit! Een ambitieus plan, waarbij we moeten opletten voor de valkuilen. De SOK-bijeenkomst toen dit plan gepresenteerd werd in het achterhoofd houdend, hebben we vooral gekeken naar de rol van de SOK binnen dit IKL-plan. Binnenkort verschijnt er een aparte SOK-INFO waarin dit gevoelig liggende item uitgebreid zal worden behandeld. Kort samengevat komt het hierop neer: We zijn van plan om voorlopig alleen met fase 1 verder te gaan: een inventarisatie van de groeves. Of we daarop verder gaan met beheeractiviteiten (de zogenaamde fase 2 en 3) hangt af van de groeve-eigenaar(s).

We werken alleen mee aan beveiliging, afsluiten en onderhoud als we (middels de Van Schaikstichting) de groeve in eigen beheer krijgen. We hebben duidelijk gesteld dat het IKL opdrachtgever is. De SOK kan wel voor advies en vrijwilligerswerk (hand en spandiensten) gevraagd worden, maar we zullen ons niet bezighouden met het aannemen van deskundigen.

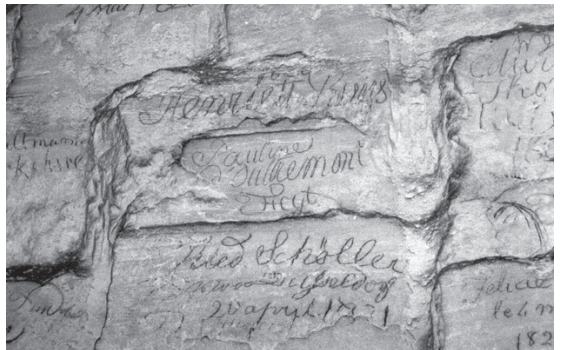
- Bestuurscommunicatie: Er werd afgesproken dat het bestuur in het vervolg in de SOK-INFO verslag zal uitbrengen van iedere bestuursvergadering, zodat de leden beter op de hoogte zijn van wat er allemaal speelt. Om zeker te zijn dat deze verslagen er ook altijd komen is ondergetekende benoemd tot "persofficier".
- SOK-folder: Ton Breuls heeft de oude SOK-folder weer up to date gemaakt. De vernieuwde folder gaat nu naar de drukker.
- Ton Breuls heeft weer een afspraak om met een delegatie van de ENCI de Caestergroeve te gaan bezoeken. Naar aanleiding van berichten over de mogelijke afgraving van de Observant was onze voorzitter met de ENCI gaan praten over de eventuele gevolgen voor het gangenstelsel. De ENCI had daar nog niet bij stilgestaan en is nu reeds tweemaal met een zware delegatie (o.a. de directeur zelf) de groeve gaan bekijken en ze waren er behoorlijk van onder de indruk. Het resultaat was dat ze me met de hand op het hart plechtig beloofd hebben (ik citeer) "Kosten noch moeite te zullen sparen" om te voorkomen dat ook maar een kubieke centimeter van het gangenstelsel wordt beschadigd, zal verdwijnen of wordt aangesneden.
- Bestuursstructuur: We willen ons bezinnen op het fungeren van het bestuur als zodanig. Zijn er punten vatbaar voor verbetering? Hoe reilt en zeilt het nu? Hoe zou het moeten gaan? Helaas hadden we deze vergadering geen tijd meer om dit punt uitgebreid te bespreken. Het is op de agenda gezet voor de volgende vergadering.
- De volgende vergadering is op 14 mei 2002.

Erik Honée, bestuurslid

Bezoekers opgespoord: Pauline d'Oultremont

In Zonneberg, niet ver van de zogenaamde tweede kapel uit de Tweede Wereldoorlog kan men na zorgvuldig speuren de bovenstaande naam vinden. Hoog op een stoffige donkere wand en uiterst onopvallend. De naam d'Oultremont zal bij velen bekend in de oren klinken, maar hoe het precies zat...

De - voor ons Nederlanders - bekendste telg uit dit geslacht was Henriëtte Adrienne Louise Floret gravin d'Oultremont de Wégimont, beter bekend als de tweede vrouw van koning Willem I. Henriëtte was (in 1793) geboren te Maastricht, net als haar zusje Pauline. Haar vader was Ferdinand graaf d'Oultremont, luitenant-kolonel in het garnizoen. Na het overlijden van haar echtgenoot vroeg de bezorgde moeder aan de koning zich te ontfermen over haar kinderen. Henriëtte werd hofdame van koningin Wilhelmina, de eerste vrouw van Willem I. Pauline was eveneens verbonden aan het hof; zij was gezelschapsdame van de jonge erfprins van Oranje. Na het overlijden van

Wilhelmina wilde de koning met Henriëtte hertrouwen. De gemoederen raakten echter snel verhit, aangezien zij uit België kwam en ook nog eens Rooms-katholiek was! Na een hetze van de vaderlandse pers trad Willem I af (1840) om met "Jetje Dondermond" te kunnen trouwen (1841). Toen Willem I afstand deed van de troon omwille van het huwelijk, stond de positie van Pauline eveneens ter discussie. Zij moest vertrekken en vestigde zich in Luik.

Het opschrift is helaas niet gedateerd, maar ongetwijfeld zal het uit Pauline's jeugdijaren in Maastricht stammen.

John Caris

Verkeersongeval anno 1774

Tijdens mijn naspeuringen in het Rijksarchief te Maastricht kwam ik het volgende grappig stukje tegen. Het heeft dan wel niet direct iets met de "berg" te maken, maar wel zijdelings: *"Op 7 augustus 1774 verklaren Mathijs Prevoos en Johannes Lemmens dat zij s' middags om half twaalf, als zij aan het werk zijn, " met hun oogen " gezien hebben dat Steven Meuwissen uit Strabeek met een kar geladen met blokken uit de berg is gekomen. Bij de Maestrichterpoort (de tegenwoordige Grendelpoort in Valkenburg) aangekomen, rijdt de kar met een wiel over een varken en wel " over 't lijf agter de voorste been ". Magermans van achter de kerk en Daniel Prevoos verklaren hetzelfde gezien te hebben. Frans Dirk Ubaghs en Daniel Prevoo, verklaren " als nabuurs " dat het varken een waarde had van zeven gulden. Valkenburg den 12 augustus 1774".* (R.A.L. 01.075 inv.nr. 8228) Er wordt in dit verslagje geen schuld vastgesteld, maar als Steven Meuwissen schuldig werd bevonden, zal hij heel wat karren uit de berg hebben moeten "vaeren", om zijn schuld te kunnen voldoen.

Peter Jennekens.

Bezwaarschrift van de Société des Amis des Sciens, Lettres et Arts tegen de uitbreidingsplannen van Gustaaf Maielle

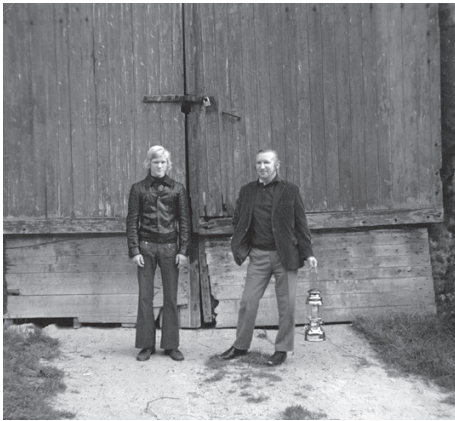
In het artikel van de heer Jo Morreau over Nic Willems (zie SOK-INFO 98) lazen we dat Gustaaf Maielle toestemming vroeg om zijn mergelgroeve uit te breiden en om een nieuwe toegang te graven. Niet iedereen was hier even blij mee en er werden verschillende bezwaarschriften ingediend bij burgemeester en wethouders van Sint Pieter. Op 30 januari 1899 diende L.P.H. Schols namens de "Société des Amis des Sciens, Lettres et Arts" een bezwaarschrift in. Schols haalde alles uit de kast om het gemeentebestuur te overtuigen dat ze Maielle geen toestemming moesten geven. Als eerste argument noemde hij dat Nicolaas Willems en zijn gidsen hun bezoekers niet rondleidden in het museum van de Société, waardoor dit Genootschap een aanzienlijk deel van haar inkomsten misliep. Willems leidde zijn bezoekers wél rond onder sectie B 691, maar zonder de toestemming van de eigenaresse, mevrouw Philips. Er was een muur opgetrokken om dat te voorkomen, maar die was al gauw weer vernield. Verder had de Société ervoor gezorgd dat alle toegangen door muren of poorten waren afgesloten en dat de toegangsleutels in vertrouwde handen waren. Hierdoor voorkwam men dat er "smokkelarij alsook strooperij" in de gangen van de Sint Pietersberg konden plaatsvinden. Men vreesde nu dat een nieuwe ingang zou gaan leiden tot een hervatting van de baldadigheden. Die nieuwe ingang was, volgens Schols, ook helemaal niet nodig omdat Maielle immers gebruik kon maken van de bestaande ingangen. Schols herinnerde burgemeester en wethouders er daarbij nog eens aan dat er tijdens het bezoek van "Hare Majesteit" allerlei bijzondere veiligheidsmaatregelen nodig waren geweest en dat justitie er ook nog steeds niet in geslaagd was om de doodsoorzaak van een in de gangen gevonden lijk te kunnen verklaren. Maar dat is nog niet alles! Schols wees er in zijn bezwaarschrift ook op dat de aanvraag van Maielle tevens een uitbreiding onder sectie B 767 betrof. Hiervan was reeds een gedeelte ingestort en een ander gedeelte door de eigenaar dhr. Ceulen verpacht aan het Genootschap.

Zo ging Schols in zijn brief nog een hele tijd voort met klagen en hij bracht nog allerlei, voor ons minder interessante, protesten naar voren. Ze hielpen hem echter geen van alle want in de marge van zijn bezwaarschrift werden al zijn argumenten weerlegd en het bezwaarschrift werd dus falikant afgewezen. Alleen bij de passage van "het gevonden lijk" staat een vraagteken. Zelf weet ik ook niet naar wie, of naar welk voorval, Schols verwees. Wellicht bedoelt hij het vinden van het lijk van Mathijs Daenen in Caestert? (bron Jan Spee) Zelf lijkt mij dit echter onwaarschijnlijk, want deze gebeurtenis speelde zich af in november 1867. Misschien dat andere SOK-leden mij hierbij verder kunnen helpen? Bovenstaand bezwaarschrift en de bijbehorende situatieschets zijn terug te vinden in het R.A.L 04.01 inv.nr. 8560.

Peter Jennekens

Champignonkwekers in groeve de Keel

De twee bijgaande foto's zijn gemaakt bij de groeve de Keel. De ingang van deze groeve bevindt zich langs het Albertkanaal. Het gangenstelsel ligt onder Nederlands en onder Belgisch grondgebied en het Nederlandse gedeelte is het grootste. De groeve heeft deels drie verdiepingen. Toen ik deze foto's maakte in 1973, teelde Theo Kricher, een vriend en oud-collega van mij, er als bijverdienste champignons. Hij werd daarbij geassisteerd door zijn zwagers Pauli Evers, Rens Coolen, Piekje Coolen en Jean Coolen. Ze hadden hiervoor een kwekerij gehad in de Zonneberg en zouden op een gegeven moment weer verder verhuizen naar de Barakkenberg. bij Geulhem. Door de veelvuldige inbraken, gepaard gaande met vandalisme en door nog verschillende andere tegenslagen, zijn ze na een aantal jaren gestopt met het kweken van champignons.

Op de linker foto sta ik met mijn zoon, Jaques Maes jr, voor de grote houten poort die toen de groeve afsloot. Op de rechter foto is te zien hoe de champignons werden geplukt door Pauli Evers en de inmiddels overleden Rens Coolen. Men oostte toen nog van lange, brede bedden, later ging men over op voorgekweekt mycelium in plastic zakken, wat veel minder werk betekende. Desondanks is men na verloop van tijd toch gestopt met het kweken van champignons in ondergrondse mergelgroeven, omdat de concurrentie van de moderne bovengrondse kweekhuizen te groot was.

Jacques Maes

Bezoek aan Koeleboschgroeve met leden Speleo Nederland

7 april j.l. was een heerlijke dag. Zonnetje, warm, ideaal wandelweer. En waar gaan berggekken dan wandelen? Ondergronds natuurlijk, in de kou en het donker! Wie die groevefanaten waren? Dat waren de SOK-leden Wim van Schaik, Marcel Weiland en Joep Orbons,

vergezeld door een groepje van ongeveer 8 mensen van Speleo Nederland. Deze echte grottenlopers wilden ook eens graag een wandeling door een mergelgroeve maken. De meesten van hen waren nog nooit in een mergelgroeve geweest. Daarom hebben we die zondag lekker in de Koelebosch gewandeld, de vleermuizen gezien die aan het doezelen waren, maar nu dan toch eigenlijk echt weer naar buiten moeten. Het was bijzonder om te zien waar onze collega-ondergronders op letten. Zij zien ondergronds heel andere dingen dan wij en ze waren op hun beurt weer heel verbaasd bij alles wat wij zagen in de gangen. Zij zijn veel meer geologisch georiënteerd dan wij, want bij ons ligt de nadruk over het algemeen meer op de historie en de biologie. Kortom, een leuke wandeling met zijn allen en weer wat nieuwe dingen gezien.

Joep Orbons

Duivelsgrot

vergramd verstard
en versteend gezicht
wat gaat-ging er vaak
daar binnen om...

hels voorgeborchte
duivelse grot
huisden hier saters
nimfen witte wieven...

sleutelgat voor
ontluikend berglopen
moed was vaak
de beste sleutel...

jeugdigen van
op een volgende generaties
betraden na jou
vaak nooit meer grotten...

ogend in een
nu nog vredig Jekerdal
zo veel gezien hebben
en te zwijgen weten

John Hageman

MEET THE UNDERGROUND PRESS

"**Kroniek van het Limburgs Krijt**" en "**Geoloog Werner FELDER schrijft boek over geschiedenis van Maastrichtien**" (*Limburgs Dagblad* - L.D.- van 22 september 2001): van Maastrichtien hebben veel Limburgers waarschijnlijk nooit gehoord. Toch markeert de naam van de provinciehoofdstad de laatste dagen van het Krijt. De Limburgse geschiedenis van het wereldwijde tijdperk heeft Werner **FELDER** in een prachtig boek vastgelegd.

"**Valkenburg verbetert verbindingen in grot**" (*L.D. internet van 15 februari 2002*): op verzoek van de beheerder **Harry HABETS** trekt de gemeente een open coaxkabel tussen de ingang van de **GEMEENTEGROT** en de ontvangstruimte van de gemeente en het Pantheon (van de carnavalsvereniging). Portofoons werken niet ondergronds. Om dit pro-

bleem te ondervangen spant men de kabel langs de muren, die de radiogolven van de portofoons opvangt en verder geleidt, zodat ze elders met een andere portofoon op te vangen zijn. Vooral bij calamiteiten is een goed communicatiesysteem van levensbelang.

"Eë miljaar !" (*Millerse gezet, januari 2002*): een dialectverhaal over Osama Bin Laden op de vlucht, die zo wanhopig in zijn eigen grotten heeft gegraven, dat hij uiteindelijk in de **KOOLEN** van Val-Meer is terecht gekomen en door **Johan JANSSEN** en de auteur ontdekt worden. Voor de liefhebber een stukje dialect: „*Régelmwojtëg gwoojn vêi mèt Joohan van Léa va de Fi én dë kawlé. Dë kawlé ès méé as draaihoonëd jeür aad. Dë laai van Millë en van Vallëmêir heübbë dwò vruggër vërsjillëndë geng awtgëgrôavë veur mergëlbleükawt tē zëigë boo zë hais mèt môakdë*”. En vleermuizen heten gewoon “sjêivërmais”. Gelukkig hebben ze dat vertaald in “vlêirmais”. Begrijpen gaat nog, maar uitspreken?

"Te veel risico's grottenjacht" en **"Nog geen toestemming voor avonturenparcours Kanne"** (*L.D. van 2 februari 2002*): een evenementenbureau wil in het **AVERGAT** een avontuurlijk parcours uitzetten, maar volgens de gemeente Riemst ligt het uitgekozen deel van het gangenstelsel te ver verwijderd van de ingang en de nooduitgang. Een beter geschikt deel moet bovendien eerst aan een grondige risicoanalyse worden onderworpen. *"Maar voor dat klaar is, zijn we zeker weer een half jaar verder"*, aldus de betrokken ambtenaar **Nico NIVELLE**.

"De allerlaatste col van Fausto Coppi" (*L.D. van 2 februari 2002*): in hartje Turijn wordt een groot monument opgericht voor de wielrenner, met onder meer rotsblokken van al de cols, waar hij vroeger op geëxcelleerd heeft. Daarbij komen nu ook *"twee originele Caubergmergelblokken"*.

"Mosasaurus wordt gids in grotten van Pietersberg" (*Het Belang van Limburg - HBvL- van 21 februari 2002*): een Mosasaurus spoelt aan op de waddeneilanden, wordt opgeknapt in het opvangcentrum van Pieterburen, ziet op de tv zijn betovergrootmoeder in het NHMM en gaat op zoek naar zijn roots. Zes Vlaamse en Nederlandse amateurfilmploegen trekken de grotten van en rond de **SINT PIETERSBERG** om in zes scenario's in een verhaal uit te beelden. In september is in een speciale voorstelling in de oude fabriekshallen van de ENCI het resultaat te bewonderen.

"Grottenfeest" (*DdL van 28 februari 2002*): wat ooit begon als een illegaal feest in een leegstaande garage en vandaar verkaste naar groeven in het Mergelland, is nu eindelijk een legaal feest geworden in de grotten van het **AVERGAT**. Voor meer informatie: www.relder.nl

"De onderaardse berg blijft een mysterie" (*DdL van 4 maart 2002*): een heel leuk artikel over de Regeling Recreatief Berglopen in de **ZONNEBERG**. De gebruikers van de regeling zijn hopeloos verloren, besmet met de mergelbacterie. *"We hebben het allemaal in ons bloed zitten. Het is een krenkde. Daar kun je je niet tegen inenten"*. De lezer kan een fruitmand bezorgen bij **Wim KNEEPKENS**, **Wim van SCHAIK**, **Marcel WEILAND** en bij het enige (nog) niet SOK-Lid **Herbert ZWICK**. De fruitmand zal het genezingsproces gelukkig niet bevorderen, eerder zal het ziektebeeld versterkt worden bij deze echte berglopers.

"Een erbetoon aan de Sibber blokbrekers" (*DdL van 22 maart 2002*): op de kruising van de wegen uit Vilt, Valkenburg, Wolfshuis en Sibbe is een rotonde gebouwd. Kunstenaar **Hans KOHNEN** is hier begonnen aan zijn mergelstenen kunstwerk, dat de titel draagt van *"zo beneden, zo boven"*. Het uiteindelijk resultaat zal bestaan uit 4 in elkaar gevlochten pijlers onder een dak, waardoor er een soort poort ontstaat. Kohnen: *"Een erbetoon aan de blokbrekers die al generaties lang in Sibbe wonen. Het landschap in onze regio is door hen gevormd"*.

"De beste plek van Nederland" (*Kampioen, maandblad ANWB, april 2002*): **"Waar? De JEZUIETENBERG, even ten zuiden van Maastricht. Waarom? In een van de mooiste kalksteengroeven ter wereld zijn in de periode 1860-1960 prachtige schilderijen gemaakt door paters jezuïeten"**. En de trotse gids **Peter HOUBEN** lijkt 10 jaar jonger op de foto!.

Met dank aan onze vaste correspondenten Nini van Bergen, Valère Ceulen, Philip Duchateau, Johan Janssen, Erik Lamkin, Gilberte Nicolaes en Jacques Maes.

Meet the Underground Press werd bijgewerkt tot 10 april 2002.

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u steeds terecht bij het bekende redactieadres: Bovenstraat 28, B-3770 Kanne-Riemst, België,
Tel/fax 00 32 (0) 12 45 40 59,
Email: tbreuls@skynet.be

SOK-ledenavond op 10 mei in het Natuur Historisch Museum. Aanvang 19.30. Tot dan!

Groeven in beheer bij de SOK danwel de stichting Ir. D.C. van Schaïk:

Bovengenoemde organisaties hebben een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve.

Voor het betreden van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Koeleboschgroeve	Ed de Grood	043-3505490
Roothergroeve	John Hageman	043-3645419
Nieuwe groeve	Han Bochman	
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212454059
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-3472560
St. Pietersberg (Noordelijk en Zonneberg)	Erik Lamkin	043-3479823
Scharnderberg	John Knubben	043-3611227
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Valère Ceulen	043-3211759
Keldertjes Slavante	Ad Lagas	043-3253586
Houbensbergske	Erik Honée	043-3256110

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direkt melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

- 1e Groevenbeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hierboven.
- 2^e Olav Hensing, Technische commissie
- 3e Ieder bestuurslid van de Van Schaïkstichting of de SOK. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 1.

De SOK en de Van Schaïkstichting stellen zich ten doel dat de afsluiting van de groeve binnen 24 uur hersteld is.

DRUKWERK

AFZ: NL 6215 AC 318

PTT Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas